СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 187. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 15-го серпня 1941. No. 187. Jersey City, N. J., Friday, August 15, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РУЗВЕЛТ І ЧОРЧИЛ ВІДБУЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ НА МОРІ Й УСТАЛИЛИ СПІЛЬНУ ПРОГРАМУ ДІЯННЯ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

ВАШИНГТОН. — Асошіейтед Прес подає, що президент Рузвелт і премієр Чорчил відбули на морі низку тайних нарад, на котрих усталили спільну програму діяння проти Німеччини та інших агресивних держав, яких завойовницька політика загрожує цілому світові.

У довшій декляраціі, що обнимає 8 головних точок, оба державні мужі виложили основну програму, якої будуть придержуватися уряди Злучених Держав й Великої Британії. Передискутовано рівнож успішнішу поміч для Анґлії та Советського Союзу.

Лорд Біверблук, міністер постачання анґлійського уряду, їде до Вашингтону.

КНУДСЕН ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКУ ПРОМИСЛОВУ ВИДАТНІСТЬ В НАСТУПНОМУ РОЦІ.

НЮ ЙОРК. — Вилйєм Кнудсен, начальний директор ОПМ, промовляючи в Ню Йорку до ґрупи военних продуцентів, заявив, що американська промисловість осягне вершок своєї видатности в липні наступного року. В тому часі, говорив він, Америка під оглядом военної продукції, буде стояти на першому місці між всіми народами. Оповідаючи про свою інспекційну поїздку по фабриках, Кнудсен заявив, що зброєння краю йде швидким кроком вперед й цілий американський нарід жертвує свої сили, труд і посвяту для оборони рідного краю. Він закликав американців до єдности й солідарности та льояльної піддержки уряду.

СЕНАТСЬКА ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ВІЙСЬКОВОГО ЗАКОНУ ЗДАЄ ПОЗИЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Ухвала військового закону в сенаті з тими поправками, котрі поробила палата послів, є майже запевнена, бо опозиційна ґрупа сенаторів, відбувши конференцію, заявила, що вона не буде дальше поборювати згаданого проєкту при кінцевому голосованні. Це рішення наступило тоді, коли опозиційні сенатори прийшли до переконання, що вони не зуміють зібрати такої скількости голосів, котраб повалила цей законопроект.

ГИЛМАН АПЕЛЮЄ ДО СТРАЙКАРІВ.

ВАШИНГТОН. — Щоб не допустити до перебрання федеральними властями контролі над фабриками Куртіса і Райта в Колдвел, Н. Дж., Сидней Гилман, один з директорів ОПМ, заапелював до страйкуючих робітників і завізвав їх, щоб вони вернули до своєї праці.

В тому самому напрямі закликав робітників також Чарлс Едисон, ґовернор стейту Ню Джерзі.

СТОЛИЦЯ ПЕРЕПОВНЕНА ПОГОЛОСКАМИ ПРО СТРІЧУ РУЗВЕЛТА З ЧОРЧИЛЕМ.

ВАШИНГТОН. — В нетерпеливому очікуванні сензаційних заяв в Лондоні й Вашингтоні про спільну заграничну політику Америки й Великої Британії, американська столиця знову аж кишить від поголосок про здогадливу стрічу президента Рузвелта з премієром Чорчилем. Цілий ряд збігових обставин вкладається на це, що така стріча дійсно відбулася й що на ній усталено новий курс анґльо-американської політики. Департамент стейту здержав майже всю свою активність, вичікуючи повороту президента Рузвелта та сензаційних заяв американського й анґлійського урядів.

ЗАНЕХАННЯ ВОСЬМИГОДИННОГО ДНЯ ПРАЦІ ПРИ РОБОТАХ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН. — Білий Дім видав розпорядження, в якому зніс восьмигодинний день праці в тій промисловості, котра прямо залежить від департаменту війни й котра виконує найважніші замовлення для оборони краю. Згідно з поясненнями С. Ерлі, секретаря Білого Дому, це відноситься в першу чергу до робітників, занятих при будові летунських майданів, військових бараків, укріплень, і т. п. Більш як 100,000 робітників будуть охоплені тим новим розпорядженням.

АРҐЕНТИНА КУПУВАТИМЕ КОРАБЛІ ВОЮЮЧИХ ДЕРЖАВ.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Арґентинський уряд заявив, що він викупить кораблі воюючих держав, що знаходяться тепер в арґентинських портах і через бльокаду не можуть дістатися до своїх країв. Ходить тут в першу чергу про італійські й німецькі кораблі, котрі не можуть дістатися до своїх портів через британську бльокаду на Атлянтійському океані.

АМЕРИКА ВІДКЛИКУЄ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА ІЗ СІЯМУ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол заявив, що департамент стейту приняв резиґнацію Г. Ґ. Ґрента, американського міністра в Сіямі. Прохання про своє звільнення, твердив Гол, вніс Ґрент ще минулої осені, але щойно тепер принято його димісію. Японські жерела подають, що Ґрент домагався, щоб Америка дала повну військову піддержку Сіямові, чого не хотів вчинити американський уряд. Американські офіційні кола заперечують цю японську версію.

АМЕРИКА ЧЕКАЄ НА ТОЧНИЙ ЗВІТ ПРО НОВУ ПОЛІТИКУ ФРАНЦІЇ

Кордел Гол заявив на пресовій конференції, що департамент стейту очікує точного звіту від свого амбасадора у Віші про новий курс французької політики. Він відмовився говорити про новий пакт німецько-французької співпраці, однак натякнув, що Америка прийме негайно відповідні кроки, якщо ця німецько-французька співпраця передбачує віддання Німеччині північно-африканських французьких кольоній.

Американський уряд покладає надію на особу ген. Вейгана, головнокомандуючого французькими військами в Африці, котрий має бути дальшим прихильником Анґлії й ворогом Німеччини. Колоб виявилося, що й Вейґан пішов за Німеччиною, тоді Америка може відтягнути своє визнання уряду Віші, а дати його ген. де Ґолеві та його „Вільним французам". Якщо Вейґан виступить проти Німеччини, йогo визналаб Америка як голову уряду „Вільних французів". Американський уряд є того переконання, що ген. Вейґан не піде за Німеччиною. Це він вносить з того факту, що Вейґан покинув Віші перед відомою промовою Петена, яка опреділила Францію всеціло по боці Німеччини.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОЛКОВНИК ПРО БОЇ НА УКРАЇНІ

Полк. Володимир Онацевич, військовий аташе польської амбасади у Вашингтоні, дав інтервю американській пресі та висказав свої думки про війну на Україні.

Отож, на його думку, війна на Україні буде рішаючою між Німеччиною й Росією. Польський аташе є тої думки, що якщо советська армія зможе видержати ще шість тижнів, тоді ситуацію можна врятувати.

Полк. Онацевич скінчив петерсбурську військову академію, знає Україну й характер такої війни, яка тепер там ведеться. Підчас німецько-польської війни в 1939 р. він був членом польського ґенерального штабу.

РУЗВЕЛТ І ЧОРЧІЛ ЗУСТРІЛИСЬ НА МОРІ Й УЛОЖИЛИ ТОЧКИ ДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ

Клемент Атлі, провідник меншости в англійськім парляменті і член британського міністеріяльного кабінету, подав через радіо, в 10 г. рано цього четверга, що президент Рузвелт і премієр Чорчил зустрілись на морі і обговорили найважніші точки співпраці двох країв в напрямку розгромлення націстичної Німеччини і її союзників, та в напрямку побудовання на світі нового ладу.

Тих точок є вісім. Наперед оба державні мужі ствердили, що їх краї не мають жадних територіяльних амбіцій. По війні не буде ніяких силуваних територіяльних змін, хіба що в тім напрямку недвозначно висловиться населення даної території. Також не буде насильної зміни внутрішних режімів, хіба, що цього забажає собі даний нарід. Кожний нарід має право сам собі добирати суспільний устрій. Всі краї по війні, малі і великі, на рівних правах дістануть доступ до економічних джерел і до сирівців. Але всі вони мусітимуть в тому напрямку співпрацювати. Життевий рівень робітництва мусить піднестись, а всі люди, всі суспільні верстви, мусять бути увільнені від страху за свою будучність і від страху перед нуждою. По знищенні націзму мусить наступити міжнародний сталий мир. Народи мусять розброїтись і не можуть шляхом зброї шукати розвязки своїх непорозумінь. Моря мусять бути вільні для плавби для всіх народів.

Щоб налаштувати повну співпрацю між обома краями в ціли доставн з Америки на фронт военних продуктів, приїздить до Америки англійський міністер засобів, лорд Біверблук. Підчас нарад президента і Чорчила були приявні з обох боків найвищі державні урядники і експерти.

СОВЄТИ СТВЕРДЖУЮТЬ ВІДСТУП СВОЇХ ВІЙСЬК

Советські звідомлення говорять, що в кількох місцях їх війська відступили. Щойно тепер вони говорять, що опустили місто Смоленськ і водночас признають, що тім відтинку вдалось німцям зробити новий прорив. Бої ведуться недалеко міста Старая Росія, що лежить 40 миль на схід від Столців, а лише 40 миль від головного залізничого шляху, що веде з Москви до Ленінграду. На Україні ведуться далі тяжкі бої за Одесу.

АТАКА.—Британська світлина, видно знята з літака, після цього, як з нього скинемо бомбу на корабель. Британський цензор каже, що корабель це один з конвою 6 німецьких кораблів, що на них напали британські бомбовики коло острова Гельголянду на Німецькому морю. Бомба попала просто в корабель і, як каже донесення, бомбовики покинули його, як він добре горів.

СОВЄТСЬКІ КОЛА ПОГРОЖУЮТЬ ЗНИЩИТИ ОДЕСУ ДО ТЛА

ЛОНДОН. — Советські дипльоматичні кола в Лондоні заявили, що Одеса є добре укріплена і її не вдасться німцям взяти легко. Советська армія буде її обороняти до останнього. Колиб, одначе, німцям таки вдалось її взяти, то вони візьмуть самі руїни, бо перед тим советські війська знищуть її до тла.

ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ І ЗАСЛАНЦІВ.

МОСКВА. — Спеціяльним урядовим декретом советський уряд звільнив з полону всіх польських військових полонених, а також коло міліона цивільного населення, яке Совети вивезли на далекий Сибір, після того, як заняли східні території, що входили перед тим в склад польської держави. В декреті говориться про „всіх польських громадян", але не говориться виразно, чи до цеї категорії входять також українці, білорусини та інші народности, що технічно були також польськими громадянами.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ НА СИБІРІ.

ТОКИО. — Японська газета „Майнічі" приносить вістку від свого кореспондента в Москві, в якій говориться, що після всякої правдоподібности польська армія, що тепер твориться в Совєтах, буде приділена десь на службу на далекім Сибірі. Бо советський уряд має клопіт з тою армією, знаючи, що вона може мати серед советського населення також пропаґандивний характер. (Мабуть Совети не дуже довіряють тим полякам, знаючи добре, як вони перед тим до них відносились).

НІМЦІ ТВОРЯТЬ МІЛІЦІЮ НА СХІДНИХ ЗЕМЛЯХ.

ЛОНДОН. — Пресова агенція „ОНА" доносить, що в Східній Галичині і в Холмщині, німці почали творити з „українських націоналістів" міліцію, якій віддали всю місцеву владу. Найвища команда над тою міліцією знаходиться в руках Ґестапо. Та сама агенція далі говорить, що ця міліція провокує замішання серед польського і жидівського населення, щоб опісля мати причину до переслідувань. Після прилучення Східної Галичини до „Ґенерального Ґубернаторства", себто до терену корінної Польщі, д-р Франк, німецький ґубернатор, наложив на львівських жидів кару в висоті 20 міліонів злотих. Та сама аґенція вкінці доносить, що на терені Холмщини німці почали творити з місцевих українців військові відділи для боротьби з большевиками.

ЛИТВА НЕ ДІСТАНЕ НІ САМОСТІЙНОСТИ НІ АВТОНОМІЇ.

ШТОКГОЛЬМ. — Швецька газета „Даґенс Нигетер" приносить репортаж свого кореспондента з Берліна, в якім говориться, що німецькі власти не задумують дати литовцям їх незалежности, ні навіть автономії. Вони відмовились визнати литовський уряд Скірпи, бувшого литовського посла до Берліна, який створив на еміґрації уряд, а опісля помаґав німцям в увільненні Литви від большевиків. Німці трактують литовців зле. В тих днях „ґавляйтер" „Остлянду", до якого влучено Литву, Лозе, видав заклик до мешканців „бувшої литовської держави", в якім говорить, щоб вони співпрацювали разом з німцями в відбудові краю. Про литовську державу він не згадує ні словом, зате обіцює литовцям ріжні посади.

АНҐЛИЙЦІ ЗАЖУРЕНІ ПОЛОЖЕННЯМ НА УКРАЇНІ.

ЛОНДОН. — Анґлійські кола стверджують, що положення на Україні, дивлячись зо советського боку, дуже поважне. Нема сумніву, що з мілітарного боку положення для Советів там погіршилось і виринає поважна небезпека, що німці оволодіють Україною, зокрема чорноморською полосою, а звідтам зачнуть пробиватись до Кавказу. Але водночас анґлійські кола стверджують, що ці німецькі здобутки коштують їх великі жертви.

ФРАНЦУЗИ „ВИЯСНЮЮТЬ".

ВІШІ. — Французька преса почала друкувати „вияснення" про недавно заповіджену з боку Петена співпрацю з Гітлером. Та преса говорить, що не треба брати цеї співпраці буквально, бо сам Петен заявив, що ця співпраця буде відбуватись поволи на протязі довшого часу. Також преса заперечує, начеб ґенерал Вейґан зійшов на другий плян, а вся влада попала в руки Дарляна.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ЗАДОВОЛЕНА.

БЕРЛІН. — Німецька преса висловлює похвалу на адресу Петена за те, що той тепер виразно станув на шлях повної співпраці з німцями. Апель Петена до французького народу, німецька ґазета „Фелькішер Беобахтер", назвала „поличником в бік президента Рузвелта".

ЯПОНІЯ МОВЧИТЬ.

ТОКИО. — Японський уряд набрав в рот води і мовчить, щодо своїх дальших потягнень. Свою мовчанку він оправдує тим, що цього вимагають народні інтереси.

НІМЦІ ПРОРОКУЮТЬ ПІД ОДЕСОЮ ЩЕ ОДИН „ДУНКІРК".

БЕРЛІН. — Німецькі звідомлення далі говорять про успіхи німецької армії на Україні. Вони кажуть, що велика советська армія є окружена коло Одеси і вона не має іншого способу втекти, як через море. Але, колиб вона хотіла втікати через море, то німецькі сили справлять їй другий „Дункірк".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить всилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Франція в Льокайській Лiберії

Маршал Петен, начальник французького уряду в Віші, подав у радіовій промові до французів, що він рішився співпрацювати з Гітлером і закликав усіх французів піддержати уряд у Віші в цій політиці, бо мовляв, вона є конечно потрібна для врятування французької держави.

Ця заява маршала Петена є завершенням довгої гри, в котрій Гітлер напирав на Петена приступити до такої співпраці, а Петен не подавався, бо розумів, що такою співпрацею Франції не врятує, а може й на все згубить. Заява Петена не є доказом, що на випадок німецької виграної Франція буде справді врятована; є вона лише доказом, що Петен не бачить тепер виходу, як може Франція далі противитися Гітлерові й вдержатися як держава. Це Петен пробує продовжити ще існування нібито незалежної Франції, граючи на ту можливість, що остаточно Гітлер завалиться й Франції буде тоді лекше встати.

Та ця заява Петена означає, що від тепер Петен стає виразно союзником Гітлера. Правда, він каже, що він цим союзом звертається лише проти совєтської Росії, але й він і французи знають, що виграна Гітлера проти Росії є теж виграною проти Англії й її союзників.

Петен робить спеціяльні зусилля, щоб урятувати для себе англійські й американські симпатії. До певної міри він їх урятує, себто й англійці й американці зрозуміють, чому він робить цей крок. Одначе ні англійці ні американці не можуть цеї симпатії посувати до того, щоб загрожувати своїй кампанії проти Гітлера. Як видно з голосів американців, вони співчувають і положенні Франції й Петена, але не співчувають його співпраці з Гітлером. Америка має багато глибше поважання для поляків і сербів, що билися проти Гітлера до упадку, ніж до Петена, що пробує рятувати Францію співпрацею з Гітлером. Ця співпраця, на їх думку мусить пошкодити тій стороні, що одинока може бути надією врятування Франції і як імперії, і як держави. Всяка співпраця з Гітлером на їх думку, це співпраця з ворогом, що поклявся знищити Францію, і як імперію, і як державу.

Зо заяви Петена видно теж, що він має ще важне завдання приєднати для своєї політики самих французів. Самий Петен признає, що в Франції кишить від невдоволення, а уряд не має послуху. Петен закликає французів довіряти урядові Петена й його слухати. Та чи зможе політика явної співпраці Петена з Гітлером приєднати французів, коли їх не могла приєднати дотеперішня політика, що все ще давала французам припускати, що Петен на свій спосіб воює проти Гітлера? Яку відповідь дадуть французи на цю політику Петена, залежати буде від того, яке враження зробили німці за місяці окупації Франції. На скільки можна судити з донесень чужинців, що перебували в Франції, настрої французького народу до німців можна зібрати до загальної тепер поговірки в Франції: „Ми знаємо, як німці розуміють співпрацю з французами: ти дай мені свій годинник, а зате я тобі скажу, котра година“.

Кілька Слів Про Богдана Лепкого

За вчасно ще вижидати повної оцінки літературної творчости помершого Богдана Лепкого. Мине ще багато часу, заки цей визначний український поет і письменник буде якслід представлений українському народові; бо надто багатою є його спадщина, щоб можна її зібрати в певну синтетичну цілість.

Та проте, українська еміграція в Америці й Канаді, котра знаходила стільки тепла й радости, стільки надії й творчого натхнення в творах Лепкого, хоче знати якнайбільше про нього. Хоче пізнати його не тільки як письменника, але як людину, батька та громадянина.

—о—

В Ню Йорку перебуває тепер відома українська оперова співачка пані Ольга Лепкова, якої муж є спорідненим з родиною Лепких. Від неї довідалися ми більше про життя та особу того великого українського письменника. Оповідання та враження пані О. Лепкової передаємо точно так, як їх нам передано:

Богдан Лепкий як батько й муж.

— Нагла вістка про смерть Богдана Лепкого подiлала на мене дуже пригноблюючо, почала пані Лепкова. З родиною Лепких в мене були дуже близькі та інтимні звязки від моєї ранної молодости. Підчас моїх музичних студій в Кракові, я мешкала в тій самій камениці, що родина Лепких, а саме при Соняшній вулиці, ч. 1, чотири роки в рр. 1928-1931. За цілий той час ми жили разом як одна родина, й я мала змогу добре приглянутися родинному й персональному життю Богдана Лепкого.

— Родину свою любив надзвичайно Покійний Поет. Його дружина Олександра, син Ростислав і дочки Наталія й Анна, були найбільшим скарбом, котрим може дорожити така людина як Богдан Лепкий. Дітям своїм дав Він якнайкраще образування й на ту ціль не жалував ні свого труду ані останнього нераз сотика. Син Ростислав є інжініром хемії; здобув диплому в празькому й берлінському університетах. Наталка скінчила фільософію в Празі, а відтак вчила німецьку мову в українській жіночій гімназії в Перемишлі. Наймолодша дочка Анна має спеціяльні здібности до чужих мов і добре володіє англійською, німецькою, французькою й іншими мовами.

— Богдан Лепкий був дуже примірним мужем та батьком своїх дітей. По смерти дружини в 1938. р. настали дійсно тяжкі й горем прибиті для Богдана часи. Тої втрати Він ніколи не міг ані забути ані заступити чимсь іншим. Хто зна, чи цей удар і не був причиною його наглої смерти.

Пошана до жінок — святий закон Лепкого.

— Великий біль за втратою дружини Олександри може зрозуміти лиш цей, хто знає, як відносився Покійний Богдан Лепкий до жінок. Я не бачила в свойому житті другої людини, котра ставила жінку в таке дійсно високе становище й респект, як це робив Поет. Чито жінки-селянки, бідні міські робітниці, чи вкінці жінки-інтелігентки, всі вони тішилися однаковим поважанням і пошаною Богдана Лепкого. Цілим серцем Він стремів за поліпшення долі українського жіноцтва, боровся за їхні рівні права в суспільстві чи професії. Тим і пояснюються його нешануванням тих мужчин, котрі не цінили якслід жінок, і котрі старалися не допускати їх до рівних здобутків модерного людства.

Богдан Лепкий — тяжко працююча людина.

— Українському громадянству, на загал, мало є відомий цей факт, що Покійний Богдан Лепкий належав до найбільш працьовитих і трудящих українців. Від вчасного ранку до пізної ночі, Він був чимсь занятий. Не було ні одної мінути, якуб Він провів бездільно. По викладах в Ягайлонському Університеті. Він прибігав поспішно до дому й брався за нове діло: малювання, читання книжок, наукові розшуки, переклади й інше. Часто сідав до фортепяну й грав, бо Покійний Поет знав добре музику, любив її й часто їй присвячував багато часу.

— Також мало відомим є великий малярський талан Богдана Лепкого. За час своїх університетських студій у Відні, Богдан Лепкий студіював також малярство, бо до того з природи мав хист і покликання. Примiром, зпід його руки вийшло тільки дуже добрих портретів Шевченка. Його мешкання було дуже естетично прикрашене образами найкращих українських і европейських мистців.

— Мав Богдан Лепкий велике замилування рівнож до збирання всяких книжок, рукописів і журналів. В його помешканні були три великі шафи саме з рідкими творами з української та чужої літератури.

Відношення до поляків.

—Покійний Богдан Лепкий тішився великим поважанням з боку поляків, його університетських товаришів, поетів і письменників. Будучи на державній посаді та живучи серед чужого польського окруження, Богдан Лепкий ніколи не крився зо своїми поглядами й дуже часто говорив полякам „правду в очі“. Багато разів мені доводилося слухати Його надзвичайно переконливих аргументів про права української культури чи української нації до самостійного буття. І поляки дуже шанували Його погляди й ніколи не дозволяли на якісь шиканчи чи дискусію звернену в Його сторону, як це часто траплялося з другими українськими ученими на польській державній службі.

Приятель української молоді, син свого народу.

— Чотири роки життя в спільному домі дали мені можність слідкувати за співжиттям Богдана Лепкого з українською студіюючою молоддю в Кракові. Як відомо, поляки були дещо лагідніщі в приниманні українців на краківський університет, тому там все було повно молодих українців і українок, котрі студіювали на Ягайлонському Університеті, Гірничій Академії чи в Академії Красних Штук. Патроном цеї молоді був Богдан Лепкий. Для тої молоді, котра прагнула знання, Богдан Лепкий був не тільки автором, поетом і письменником, він був чимсь більшим, чого вона не могла знайти в польській школі. Він був її вірним приятелем. До Нього приходили за порадами, до Нього приходили, щоб він вставився за ними перед університетськими властями... Тому помагав Він так, другому інакше. Різдвяні чи Великодні Свята, Новий Рік і інші нагоди, обходилися в хаті Лепких при великому числі української молоді. А Його іменини були неначе національним українським святом в Кракові. Та не тільки молодь горнулася з таким серцем до Нього; і старше громадянство, котре з ріжних причин жило в Кракові, уважало Його за свого духового провідника. Богдан Лепкий мав в своїй особистості щось таке притягаюче, щось таке вище й невинне, перед чим ніхто не міг встоятися, щоб Його не любити й шанувати.

— Його краківський дім був неначе національною гостинницею, де спинялися всі визначні українські політичні діячі, посли, священики, журналісти, еміґранти, військові, прості робітники, і навіть ті, перед якими нераз другі українські родини замикали двері... На ці приняття Богдан Лепкий не жалів свого тяжко зоробленого гроша, не диво, що матеріяльні злидні ніколи не переводилися... Та це, мабуть, робило Його щасливим, давало Йому повне право звалися правдивим Сином України.

— Коли Він виступав на святочному концерті Шевченка в Кракові, то саля звичайно, не вміщувала публики... На один звук „Богдан Лепкий увійшов на салю“, поверталися автоматично голови в Його бік, саля німіла, мов заелектризована Його появою. А підчас промови, був такий спокій, така тиша на салі, що було чути Його віддих на сцені... Говорив дуже переконливо, бо був він надзвичайно талановитим промовцем.

Був скромним християнином.

— Богдан Лепкий ходив правильно до церкви, бо вірив в Бога й Його закони. Його характер був такий правий, такий чистий, що тяжко вірити, щоб могли бути такі люди в наших часах. Не вмів Він ніколи кидати каменем в другого. Навіть в найгірших нераз людей, Він не добачував зла, бо видів тільки їх добрі сторони... Був надзвичайно справедливою людиною, не був гордий, але скромний. Йому було одинаково, чи з ним розмовляє бідна селянка, визначний учений чи політик. У всіх їх Він бачив тільки людину, і як таку, Він її шанував і поважав.

— Богдан Лепкий був надзвичайно освіченою людиною... Провадив розмови на ріжні теми, бо знав життя у всіх його відтінях. В дискусіях Він ніколи не показувався нетерпким чи нетолерантним; навпаки був дуже скромним навіть у найпевніщих ситуаціях.

Закликав до науки й образування.

— Хоч Богдан Лепкий надмірно любив український нарід і ворожив його світлу будуччину, проте Він був дуже справедливим в його оцінці й характеристиці. Він ніколи не старався ховати хиб українського народу, народних мас чи інтелігенції. Він скрізь підчеркував, що українці мусять вчитися й здобувати знання на всіх ділянках життя. Його міркування про пекучі потреби глибшого образування народові в ніякому разі не виплинали з Його нахилу до культурництва; навпаки Богдан Лепкий накликував до державницького виховання.

— З тим Покійний Богдан Лепкий тісно звязував і визволення українського народу. Як чесний християнин-католик і консерватист, Богдан Лепкий вважав большевизм не тільки великим нещастям для української нації, але також загладою світа.

Вірив, що не переживе другої війни.

— Маю велику честь сказати, що Покійний Поет відносився до мене немов рідний батько й любив мене на рівні своїх власних дітей. Йому завдячую я нині це, що є оперовою співачкою. Бо це Богдан Лепкий, який заохочував мене йти в консерваторію, замісць продовжувати музичні студії. Жартом говорив Він, що коли я не послухаю Його, то Він візьме мене за руку й силою заведе в консерваторію...

— Перед своїм виїздом в Америку в 1938. р. я поїхала зо Львова до Кракова, щоб попрощатися з Богданом Лепким. Він був дуже зворушений і просив мене, щоб я оповіла Йому про свої враження в Америці й Канаді, про життя української еміграції в Новому Світі...

— Перед самою війною в 1939. р. я одержала була від Нього останнього листа, в якому Він писав: „Приїжджайте та розказуйте про Новий Світ. Перші враження Ваші належаться виключно мені“...

— На великий жаль, доля не дозволила, щоб ми стрінулися... Він, що так хотів знати про життя українців в Новому Світі, не міг почути тих вражінь, на котрі так ждав...

— За минувшу війну, Покійний Поет дуже тяжко бідив, тулався по ріжних таборах, не мав що їсти, ані вдягнутися... Часто говорив, що другої війни Він не переживе...

— З Його смертю тратить ціла соборна українська нація дійсно великого й заслуженого сина, члена майбутнього Пантеону Великих Українців!

—р-к

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(26)

— Спасибі, батьку! — гукали козаки, ми таки тут у вас заночуємо, якщо нас не проженете.

— Доброї вам ночі!

Ганна ще не спала. Турбувалася за чоловіка, бо ще ніколи такого не було, щоб Богдан ночував за домом і не дав їй знати.

— Добре прочувало твоє серце, я за цей час був двічі у великій небезпеці й обидва рази хіба чудом спасся. — І розказав жінці про свої пригоди.

— Бережись, Богдане! — остерігала Ганна. — Вороги завзялися на тебе. Булоб найкраще, колиб ти подякував за всі уряди й жив собі спокійно на хуторі. Та знаю, що тобі не можна цього зробити, бо ти козак. Та хоч вночі не пускайся сам в дорогу.

Коли другої днини вийшли Богданові люди в лісок, не застали там уже нічого, тільки трохи крови та розмішеного болота. Гільтаї позатирали всі сліди за собою.

Полковник довідався від своїх людей про нічну пригоду і зараз приїхав на хутір.

— Не треба тобі, Богдане, говорити, чия це робота, сам здоров знаєш... Булиб тебе, небоже, у кущах зарізали мов барана та закопали в лісі. І слід по тобі пропав би.

— — — — — —

В сімї Хмельницького заносилося на велике свято. Ганна сподівалася пятої дитини. Постановили обоє просити Кричевського за кума. Він вірний друг, стільки разів станув йому в пригоді. Вони однодумці, до одної мети прямують, однакові в них ідеали й бажання...

Богдан сказав це йому при нагоді й він згодився дуже радо. Якжеж можна відмовити в такій справі, та ще такому щирому другові.

Прийшов на світ хлопчик. Дитина була слабосила, ніхто не ворожив їй довгого життя. Та Кричевський радів і на його бажання відбулися гучні хрестини. Дитину охрестили Юрієм.

XII.

До полковника Кричевського прийшло з Варшави письмо, щоб до Варшави проїхала козацька депутація. Цього бажає собі король Володислав.

Так писав канцлер Оссолінський. Кричевський догадувався, що це звязане з коаліцією проти турків, плянованою королем та Конецпольським. На це вказував і приватний лист Оссолінського, щоб провести справу секретно, щоб магнати про це не довідалися. Кричевський порозумівся з Хмельницьким і зложив таку депутацію: черкаського сотника Івана Барабаша, білоцерківського полковника Ілаша й корсунського полковника Максима Несторенка.

Від старости чигиринського молодого Олександра Конецпольського дістали супровідні письма й вибралися в дорогу з великим почотом козаків.

У Варшаві пішли відразу до канцлера Оссолінського, бож це він писав листа в справі депутації. Канцлер приняв козацьких висланників незвичайно гарно та все покликувався на самого короля, так начеб він сам був ніпричому. Поводився з ними так чемно, як ще ні один змагнатів, що з ними доводилось їм коли мати яке діло. На питання, яка є ціль їхнього приїзду, відповів, що почують про це з уст самого короля.

Опісля заведено їх перед короля Володислава.

— Здорові були, панове молодці, лицарі мойого вірного козацького війська — привітав їх король. — Козацтву я маю багато дечого завдячити. Великі супроти вас маю зобовязання. Тому рад би я з цілого серця ваші кривди винагородити й вашу долю забезпечити. Для вашої церкви я вже дещо зробив, а решта певно зробиться. Та ви мусите попереду всього виявити вашу силу. І от трапляється до цього нагода. Використайте її. Усій Европі надоїли своєю нахабністю турки. Балканські народи, що мають за собою свою славну історію, греки, болгари, серби, волохи, й молдавани стогнуть у турецькому ярмі. Італійські торговельні республіки, Венеція і Ґенуа не можуть своїх агенд розвинути й привести до давнього стану, тільки через турків. І багато іншого. Отож християнські держави в Европі збираються у велику коаліцію. Кожний дає, що має і що може дати. Венеція і Ґенуа дають гроші і свої великі фльоти, цісар дає військо, Святіший Отець дає гроші, веде пожиточну пропаганду в християнській Европі і молиться за всіх. Польща не має грошей, але має хоробре військо, а в першій мірі вас, козаків. Решту війська ми звербуємо в сумежних християнських державах. Вам, козакам, припав би обовязок, зробити туркам диверзію на Криму, випасти на море й заступати турків на південному березі Черного моря. — (Д. б.)

Південна Америка є 56 разів більша від Британських Островів, 32 рази від Франції і $1\frac{3}{4}$ разів від Европи. Вона обіймає половину того простору, що Британська Імперія і два рази такий простір як Австралія або Китай.

Большевицький „Союзник"

Вибух війни між Німеччиною і Совєтами був відрадним явищем для цілого демократичного табору. Та найвідраднішим здається він був для самих українців. Бо в тій війні сучасний грабіжник українських земель звязався в смертельним змагу з майбутнім грабіжником. Й колиб у тім змагу оба вони раз на все пропали, лекше відітхнулиб всі свободолюбні народи. А Україна моглаб наново зацвисти своїм вільним, державним життям та увійти в „народів вільне коло".

Правда, нині Британія звязалась союзом з Совєтами. А Америка висилає до Москви поміч. Але обі ті демократичні держави водночас найвиразніше говорять, що роблять це не з симпатії для деспотичного большевицького режиму, тільки для власних інтересів. Таке заявили в Лондоні Черчіл і Іден, таке заявив в Вашінгтоні Сомнер Велес. Щобільше, оба краї найвиразніше заявляють, що їм непотрібно Совєтів, як таких, тільки потрібно їм якнайдовшого опору Совєтів проти Німеччини. Бо тим опором Совєти виснажують силу Німеччини; а та сила серед інших обставин булаб повернена проти них самих.

Вони помагають Совєтам тому, бо знають, що Совєти значно слабші від Німеччини, і цей кривавий змаг двох деспотів мігби скоро закінчитись. Якби Совєти і Німеччина щодо сили були рівні, ні Англія ні Америка Совєтам не помагалиб. Можна навіть припускати, що в такім випадку Англія здержалаб свої удари в Німеччину, щоб у той спосіб дати нагоду двом деспотичним режимам виснажитись до самого дна.

Але тимчасом вони таки Совєтам помагають. Роблять це обережно і в малих давках, бо бояться, що заки дійде до Совєтів їхня поміч, Сталін знов покумається з Гітлером. А післані в міжчасі американські літаки нерозпаковано попадуть в руки Гітлера. Також Америка жадає від Совєтів грошей за цю поміч. Бо, як сказано, в цій помочи нема ні трошка сентиментальности, чи якихось моральних зглядів.

На цю тему колюмніст ґенерал Гю Джансон в „Н. Й. Ворлд-Телеґрамі" з 8. серпня ц. р. пише дуже цікаву статтю:

„Так виглядає, що росіяни таки заплатять нам за наші доставки, післані їм на те, щоб „ставити опір агресорам" — починає Гю Джансон. „Можливо, що станеться це тому, бо навіть в широких застереженнях „ліз-ленд" закону, занадто сирою виглядає суґестія, що Совєти є нацією, „яка ставить опір агресорови" в тім змислі, в якім зложено цей закон; а також, що вони взагалі денебудь оборонять демократію.

„Ми розпочали від того, що помагали „малій, хоробрій Финляндії", коли вона обороняла своєї демократії і ставила опір агресії в обличчі тої самої Совєтської Росії. Нині Финляндія є проти нас. Ми, разом з Англією і Францією заохочували „д е м о кратичну" Польщу до її знищення шляхом опору агресорови, а рівним партнером цеї останньої агресії були ті самі червоні, що є під товаришем Джовом Сталіном. Ми були оголомшені і заломлювали руки, як він розбивав і поликав одну балтійську державу за другою. А тепер, коли вони собі взаїмно вириваають кишки у спорі за добич здобуту на цивілізації, хто має лице сказати, що, помагаючи Сталінови, ми обороняємось перед агресією; або, що, помагаючи врятувати криваву тиранію Совєтської Росії, ми тим засадничо обороняємо демократію?

Судячи справу під кутом холоднокровного реалізму і беручи під увагу ті небезпеки, які нам грозять по інших місцях, всетаки не можна заперечити, що на нашу користь виходить це, що Гітлер і Сталін рвуть себе на шматки, і чим буде більше винищення їхньої сили, тим краще для нас. Але в імя щирости і далекозорости, відкиньмо на бік всяку гіпокризію з цього нового союзу. Будьмо обережні щодо якости тої помочи, яку ми даємо, а яка опісля може бути використана проти нас самих; не вінчаймося з тою великою, зрадливою, ошуканою інтернаціональною моральною проституткою.

„Одною з причин, чому воєнно настроєні особи в нашім краю, а також їх британські співробітники, є розчаровані, що їх апель до нашого народу, аби він зєднився довкола надходячої війни, приносить малі успіхи, є прозора нещирість деяких їх апелів, серед яких „оборона демократій" і „опір агресорам" стоять на першім місці".

Далі Гю Джансон каже, що ця війна по кожнім боці ведеться за себелюбні інтереси даної нації. Ті самолюбні інтереси є зовсім зрозумілі. Вони все в минулій історії діяли і діють тепер. Люди їх розуміють і їх не треба завивати в папір та прикрашувати якимись гіпокритичними універсальними кличами. Бо на далеку мету гіпокризія злітає, а на верх вилазить брехня.

Руководячись національним еґоїзмом, демократичні держави повинні старатись, щоб також по інших краях існували демократичні системи. Бо такі системи є контрольовані широким загалом і містять в собі менше небезпеки для сусідних народів. Але до таких демократичних систем не можна зачислити кривавої тиранії Сталіна, ні навіть довоєнної „демократичної" Польщі, яку й Гю Джансон слушно ставить в знаках наведення.

ЗАГРОЗА ЯПОНІЇ.—Ця карта показує, як аліянтські бомбовики, що можуть летіти з центра на 3,000 миль довкруги, можуть здержувати японські рухи в південному напрямі. Базами цих літаків є: Сингапор, Маніла, Владивосток і Чунґкінґ.

ТРОШКА ГУМОРУ

Большевицькі аґенти в Америці, на припоручення Москви, використовують кожну нагоду, щоб доказати українському загалови, начеб українські народні провідники йшли на співпрацю з „білою, панською Польщею". А тепер ті самі московські аґенти в безсоромний спосіб, українськими словами, вихвалюють польських ґенералів і „панів", що вони заключили умову з Совєтами. На адресу тих польських ґенералів, графів і поміщиків, сиплеться тепер з обильного роґа московських аґентів, ціла купа похвал. А ще недавно називали їх „панськими сатрапами", „кровопійцями, що з бідного народу кров точать".

Алеж, то система!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

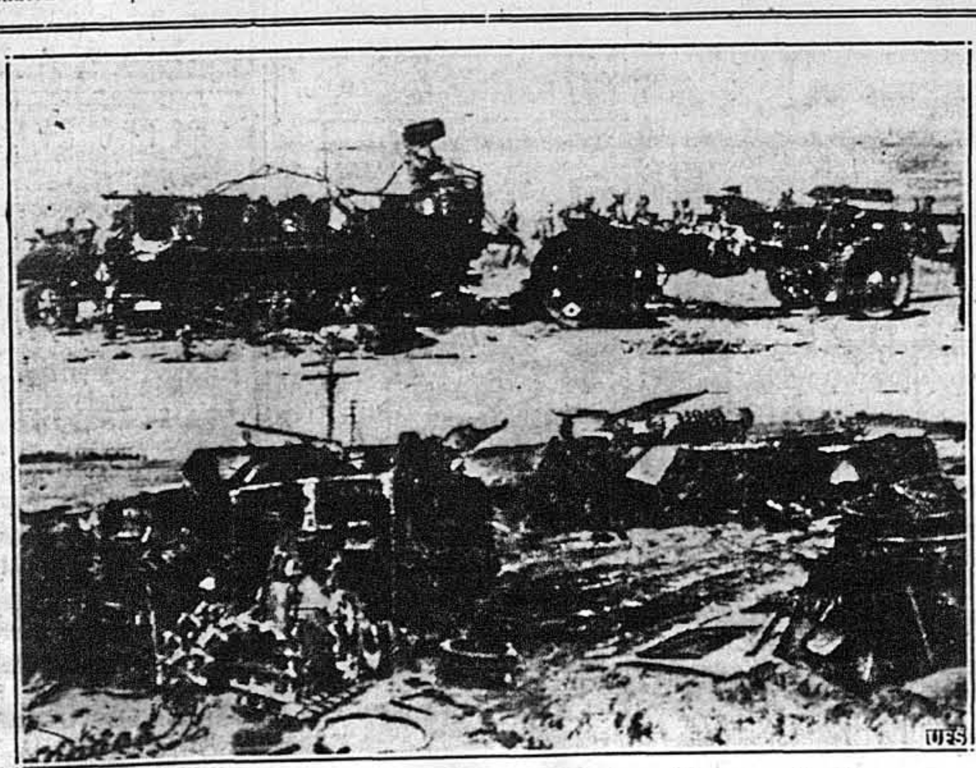
БОСТОН, МАСС.

Свято Хрещення України.

Наша громада обходила в неділю, 27. липня ц. р. ювилей хрещення України. Того дня наш парох о. Каськів відправив ювилейну Службу Божу, разом з мольбою за тих українських патріотів, що полягли впродовж віків за нашу українську віру і за свій край. З тої нагоди о. Каськів також виголосив патріотичну проповідь, в якій розказав про перебіг української історії, малюючи чорні і світлі картини з минулого українського народу. З тої нагоди отець парох також попросив приявних, щоб зложили датки на жертви теперішньої німецько-московської війни. Зложили по $2: о. В. Каськів, Анна Руда; по $1: П. Боднар, Н. Давискиба, М. Хомин, З. Шафранська, М. Майданий, З. Музика; по 50 ц.: М. Зварич, Терлецька, М. Зварич, К. Бортник, П. Вонс, З. Козак, М. Хорхут, А. Ґурчаковська, Пужак, І. Купчик, К. Когут, І. Берестецький, А. Пінь, Й. Берлецький, С. Кучер, Т. Купчик, Г. Зварич, Д. Кузь, Д. Пашак, Н. Довганчук, П. Костецький, О. Яворівський, О. Кудрик, П. Кучер, К. Гринюк, А. Бербелецька. Дрібними $4. Разом $30. Цю суму, разом з іншими, у відповідній час вишлеться на призначене місце.

Тут слід зазначити, що такі свята освідомлюють людей, та дають їм нагоду пізнати свою минулу історію. „Як би ви вчились так як треба, то мудрість була би своя", вчив наш національний пророк, Т. Шевченко. Святкуючи ювилей хрещення України ми водночас пізнаємо, чи пригадуємо той тернистий шлях, яким ступав наш український нарід, обороняючи своєї віри і своїх прав перед захланними сусідами. З тої минулої історії ми набралиб довіря до себе самих, бо переконались би, що чорні часи переживала українська нація вже нераз в минулих віках, а проте вона не пропала і заховала свою чисельну і духову силу до нині. Тому нема що розпачати над її нинішним положенням. Воно також переходове. Та ходить, щоб ми самі працювали для цеї нації і помагали їй тим чим можемо і там де можемо.

Н. Давискиба.

РОЗБИТІ МАШИНИ.—Ця світлина, переслана радіом з Москви в Ню Йорк, показує вгорі важкі німецькі гармати, розбиті в боях, а внизу німецькі позви й „трокн", знищені підчас наступу на Росію.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОКАЖІМ, ЩО МИ АМЕРИКАНСЬКІ ГОРОЖАНИ Й ПАТРІОТИ.

Америка є славним краєм на цілому світі. Її можна сміло назвати „земським раєм", бо з усіх усюдів прибувають в Америку люде, щоб тут шукати пристановища, даху над головою й куска хліба. І Америка принимає кожнього, мов та рідна мати, голубить, помагає, піддержує. Тут кожний має змогу працювати, може вигідно собі жити, тому не диво, що в Америці є міліони тих, що тут прибули з цілого світа, прибрали американське горожанство й стали правдивими американцями. В Америці панує однакове право для всіх, бідних і багатих, старих і молодих, тут нема релігійних чи расових ріжниць, бо всі американці є рівними перед конституцією й законом.

—о—

Перенесімся тепер ми, що є з українського роду, в наші рідні українські землі, де тепер шаліє воєнна хуртовина, де тече невинно українська кров, де тисячі гинуть без притулку, без хліба, без медичної опіки... Все це тому, що на Україну віддавна наносили її хижі сусіди, які тільки й чигали на це, щоб обрабувати багаті українські землі, а український народ поневолити й обернути його в свій погній.

Тому мусимо памятати про ці великі нещастя, які спали на український нарід. Памятаймо й старайможся допомогти нашим рідним братам, чим тільки зможемо. Та наша допомога в теперішню пору мусить йти в парі з тими зусиллями, які ведуть американські гуманітарні організації для поліпшення долі терплячих в Европі. Якщо ми є американськими горожанами й хочемо заманіфестувати свою відданість Америці, а тим самим помогти українському народові в Европі, то мусимо організовано повести працю в Американському Червоному Хресті, який веде гуманітарну працю по цілому світі. Ми повинні збирати жертви та помагати всім тим, що простягають до нас руки, прохаючи помочі. До тої праці повинні стати всі українські світські й церковні організації.

Тоді американці оцінять нашу працю, а ми дамо ділом доказ, що ми справді цінимо наше американське горожанство й відплачуємося Америці за ці всі добродійства, які вона нам дала. Рівночасно з тим, ми мусимо підчеркати, що визвольні змагання українського народу є слушними й справедливими, й що їх боротьба за повне визволення з чужого ярма, є такою самою як боротьба других поневолених народів.

Тимко Мелещук,
Ню Йорк, Н. Й.

Майже 40 процент робітників, занятих при виробі амуніції, це жінки.

КОМУНІСТИ ШПІОНУВАЛИ ПРОТИ АНГЛІЇ

ВАШИНГТОН.—Комітет Даєса розкрив, що комуністка Ненсі Рід, урядничка департаменту праці нюйорського стейту, шпіонувала про рух англійських конвоїв та передавала ці відомости большевицькій розвідці. Річ очевидна, було це перед нападом Гітлера на Совєтський Союз. Спеціяльний аґент комітету Бирмингґем заявив, що панна Рід стрічалася з дуже підозрілими людьми, котрих опісля англійські власти забирали з американських кораблів, що плили до Европи. Кореспонденція панни Рід, забрана при ревізії, виказала, що вона була визначним членом компартії та мала персональні контакти з високими комуністами в Москві.

Першими монетами, що їх вичеканили на території нинішних Злучених Держав, були „соснові шілинги", зроблені зо срібла і варті 12½ центів.

Нафтові поля в Іраку описують як найбільші віддільні нафтові поля на світі.

Пароходи, що пливають по океанах, можуть поплисти в гору ріки Амазонки в Південній Америці на 1,000 миль.

Д-Р ЛУКА МИШУГА.

Шевченко -- Виразник Минулої й Прийдешньої України

(З серії викладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східньо-Европейських мов Колюмбійського Університету разом з У. Н. Союзом).

(10)

Але й російське словянофільство, кажеться далі у докладі, може нанести клопоту через свої відозви в справі прилучення до Росії словян, що є підлеглими чужих держав. Проте таки найбільше треба стерегтись українофілів, бо їх мрії „можуть довести український народ, а вкупі з ним й інші народи, підлеглі до Росії, до бажання самостійного життя". Ось тому гр. Орлов пропонує, щоб поручити міністру народньої освіти, „щоб професори і письменники писали у напрямку урядовому", себто „у чисто „російському" напрямкови". А далі, „щоб вони міркували якомога обережно, коли іде мова про народність або мову Малоросії, або інших народів, підлеглих Росії, не даючи переваги любови рідної землі над любовю до російської імперії". Вони теж не повинні писати, дораджує Орлов, про „колишнє, немов щасливе, життя тих народів". Вони не повинні думати про вивищення „Малоросії, Польщі й інших країв окремо, а про вивищення російської імперії". Вкінці пропонується завести строгу цензуру на книжки і журнали зо словянофільським напрямком, бо вони „можуть злочинних людей доводити до думки про незалежність народів і колишню волю народів, підлеглих Росії".

Під той доклад гр. Орлова написав цар Микола олівцем: „справедливо".

Ось так наказано урядом професорам, письменникам і вченим у своїй науковій праці памятати, що визнається єдина тільки „русская" народність, та що треба керуватись тими думками, що їх піддає уряд.

Ось ці документи, виняті з петербурзьких архівів, дають найкраще вияснення явним і закритим ворогам українського визвольного руху, як і тим усім, що ніби не можуть зрозуміти, звідки взявся цей рух, про який нема нічого в російських, офіційних підручниках історії з часів царату. З другого боку треба признати ось тому цареві Миколі І. чи гр. Орлову, що вони таки добре знали, звідки іде чи може прийти той удар, що звернений проти того насильства, на якому вони опираються і на якому держиться російська імперія. Вони правильно оцінили силу Шевченкового слова і духа, коли завзялись саме його якнайскорше знищити, не дозволяючи йому не тільки писати, але навіть і малювати. Таким великим і небезпечним ворогом являється для царату Шевченко, отой кріпак, якого одинокою зброєю була купка віршів, з якими він виступив до оборони поневолених і гноблених, а в першу чергу до оборони України і закріпощеного українського люду.

VIII. Родився кріпаком, але рабом не був ніколи.

Ілля Репин (1844-1930), російський маляр українського роду, так добре відомий зо славної картини „Запорожці", коли в 1908. році збирали жертви на памятник Шевченка, нарисував проект монумента поета, на якому пропонував вирізьбити такі слова:

„Тарас Григорович Шевченко народився кріпаком, все життя боровся за пригноблених. В тяжкій неволі виспівував у віршах красу України, на якій жив історією свого народу і волею свого духа. Ніколи не був рабом і високо ставив гідність людини в людині".

Чи не чудово схоплено: родився кріпаком, але рабом не був ніколи! Та властиво так було, що тільки він не був духовим рабом, але інші таки жили в духовім і фізичнім рабстві. І те Шевченка найбільше давило.

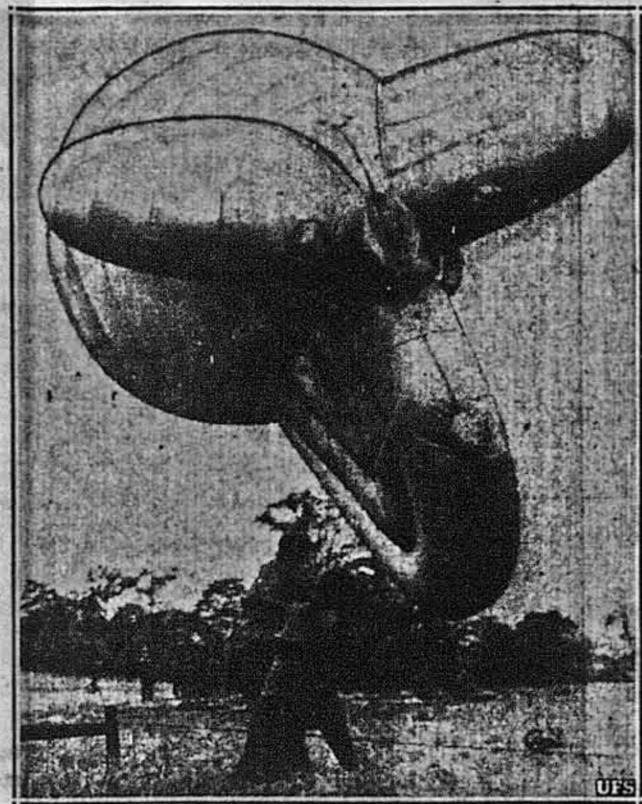
Ворд Леймон пише в своїм творі п. н. „Життя Абрагама Линколна", що „природа думок Линколна вказувала, що він був людиною смутку". Про Шевченка вже давно ствердили ріжні критики, що лихо, себто людське горе й горе України, були джерелом його дум.

У тому самому часі, коли тут на американській землі мучила Линколна думка, що не може так бути далі, щоб „дім був поділений", щоб „половина була невільниками, а друга вільними людьми", що невільництво це моральне, соціяльне й політичне лихо, там, на другій півкулі, кріпак Шевченко кинений судьбою з України до Петербурга, носився з подібними думками. Він сам був одним з міліонів невільників, точніше, одним з тих 9,000 кріпаків, що їх власником був поміщик Енгельгардт, від якого його викупили за 2,500 рублів. Малою дитиною бачив він, як февдально-панщизняний лад загнав передвчасно в могилу його матір і батька. Сам відчув на своїй власній шкірі, що це значить тиранія. І зненавидів її з усієї сили. І в тому самому часі, коли на американськім континенті Геріет Бічер Стов чула в собі голос якоїсь Вищої Сили, що її взивала писати, щоб взяти в оборону невільників-утікачів, яких нужді й терпінням приглядалась в Синсинаті (1832), Шевченко теж мучив себе подібними думками, що треба йому робити, щоб допомогти тим невільникам-кріпакам, з яких він вийшов. Ось так і почав він виливати на папір „сльози", про які казав, що їх „лихо на світ на сміх породило".

(Дальше буде)

КАНДИДАТКА НА „МИС ДИФЕНЗ". — Френцес Брикс, 17-літня дівчина з Веніс, Кал., шукає серед вояків маринарки популярности, бо хоче здобути титул „Мис Америка оф Нешенел Дифенз". Підчас виборів будуть голосувати почтою вояки американської армії з ріжних галузей зброї.

„АМАЗОНКИ". Так називають в Англії ці жінки, що вступили до спеціяльних жіночих відділів англійської армії, щоб помагати чоловікам. Вони мають спеціяльні уніформи. На світлині дві такі жінки помагають стягнути на землю привязаний бальон. Назву взято з грецької мови, в котрій амазонками називали жінок, що воювали.

АНГЛІЙСЬКІ НАЛЕТИ НА НІМЕЧЧИНУ

Англійські налети на Німеччину далі продовжуються і завдають німцям великі шкоди. В тих налетах беруть участь великі американські „повітряні фортеці", які летять так високо, що не можна їх ні зобачити, ні почути. Це викликає пригнобливе враження на німців, які не знають звідки на них спадають бомби.

Знаменитим середником проти попечення є обмивання водою, в котрій розпущено ложку спорошкованого алуну в кварті теплої води. Цею речовиною належить поливати потячі́ся части тіла і не витирати, але лишити аби висохли, а доперва опісля сполокати зимною водою і запудрувати пудром.

Пів горнятка амоняку, доданого до балії з біллям, удержує білля в сніжній білости та дуже оживлює колір.

ГЕЙЗЕН „КІКІ" КАЙЛЕР відомий грач „Шікаго Кобз".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Запорозька Січ, від. 305., відбуде місячні збори в неділю, 17. серпня, в 11:30, в церковній галі, де все. Проситься членів прийти на означений час і вирівнати свої залеглости. — М. Гентош, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 17. серпня, точно в годині 11:30. Проситься всіх членів прибути на збори. — Секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 17. серпня, в 2. годині пополудні, в гали парохіяльній, 4950 S. Pauline St. Прошу прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — В. Горинець, предс.; І. Побуцький, секр.; В. Гула, скарбник.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85., відбуде збори в неділю, 17. серпня, в Юній Гол, в 1. годині пополудні. Обовязком кожного члена прийти на збори і заплатити розмет. Братство платить рент за галю на те, щоб члени мали де зійтись і порадитись в справі добра членства і заохочувати інших, щоб ставали в члени У. Н. Союзу. Дорогі члени! Не треба легковажити, а треба приходити на збори, як давно бувало, де всі спільно приходили начас. Ідіть слідами наших старших членів і піонірів, котрі постарались для нас і для наших дітей таку славну і дорогу запомогову організацію, У. Н. Союз, котрий може гордитись над всі запомогові організації. — За уряд: В. Шипула, предс.; О. Косьтюк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в неділю, 17. серпня, в годині 6. ввечір, в сали церковній. Проситься членів прибути на збори, сповнити свій обовязок і вирівнати свої належитости. Проситься членів, щоби кожний здав рахунок білетів з пікніку. — В. Юрків, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 17. серпня, в годині 6. вечером, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Проситься кожного члена прийти на збори і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи. Є важні справи до полагодження. Проситься членів зложити гроші за пікнікові тікети, щоби відділовий комітет зміг зробити рахунок за тікета. Хто ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союзу, то прошу повідомити на мітінгу від. секр., бо тепер У. Н. Союз має дуже добрі кляси для молодих дітей і рівнож старших приймаємо до відділу і У. Н. Союзу без вступу. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в вівторок, 19. серпня, в годині 7:30 ввечір, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Контр. комісія здасть справоздання за останніх 6 місяців і звіт з пікніку. Довгуючі члени мають конечно явитись і вирівнати свої довги, бо будуть суспендовані. Неприявні члени на цих зборах мають повинуватись ухвалі, яка запала на річних зборах. — М. Рудий, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ, ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН ч. 379. Заатаковані напасники.

Тихцем малпи почали підсуватись по деревах до місця, де був Том. Їх завданням було його зо всіх сторін окружити.

Коли вони вже всі знаходились у відповідних місцях, вони нагло почали затискати перстень довкола здивованого хлопця.

Та недалеко малп був лев. Він вдивлявся якийсь час у малпи, які були до нього повернені спиною. Ось для льва нагода поживитись!

Малпи це бачили льва. Але коли вони кинулись до хлопця, в тій самій хвилині на малпів кинувся голодний лев.